

Sygnatura akt III U 1167/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 25-03-2015 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Maria Dorywalska**

Protokolant: sekretarz sądowy Marcin Jamróska

po rozpoznaniu w dniu 12-03-2015 r. w Koninie

sprawy **L. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o **emeryturę**

na skutek odwołania **L. S.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 23-09-2014r. znak: (...)

O d d a l a o d w o ł a n i e

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. decyzją z dnia

23.09. 2014 r. znak : (...) odmówił L. S. przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wobec nie osiągnięcia – do dnia 1 stycznia 1999 roku – 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy podał, że L. S. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym łącznie 25 lat, lecz żadnym okresem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, gdyż wnioskodawca nie przedłożył na tą okoliczność stosownych dokumentów.

Odwołanie od decyzji złożył L. S. podając, że organ rentowy brał pod uwagę jedynie treść świadectwa pracy, w którym nie ma adnotacji

o świadczeniu pracy w szczególnych warunkach lub charakterze, a powinien uwzględnić dane wynikające z kart wynagrodzeń z których wynika,

że wykonywana przez niego praca kierowcy oraz mechanika warsztatowego była świadczona w szczególnych warunkach i miała szczególny charakter.

Wniósł o uznanie, że praca w okresie od 11.07.1977 r. do 15.07.1993 r.

w (...) była wykonywana przez niego w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji oraz podając, że ze świadectwa pracy wynika, że w okresie od 11.07.1977 r. do 15.07.1993 r. L. S. pracował jako kierowca, a ostatnio jako mechanik warsztatowy. Z załączonych kart wynagrodzeń nie wynika, że pracował w szczególnych warunkach, gdyż dodatek szkodliwy nie był wypłacany regularnie.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył, co następuje :

L. S. urodził się (...) W okresie od 6.05.1976 r.

do 9.07.1977 r. odwołujący pracował w (...) w W. jako kierowca pojazdu marki (...). Na skutek porozumienia z (...) w K. – (...) w W., odwołujący rozpoczął pracę w tym zakładzie od dnia 11.07.1977 r. Został zatrudniony jako kierowca pojazdów samochodowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Odwołujący jeździł samochodami ciężarowymi marki (...), (...), (...). Okazjonalnie jeździł także autobusem oraz kombajnem w czasie żniw. Pracę kierowcy odwołujący wykonywał do dnia 30.11.1985 r., a następnie od 1.12.1985 r. był zatrudniony jako pracownik warsztatu, w którym zajmował się naprawą sprzętu rolniczego, samochodów, narzędzi rolniczych. Od tego czasu pracodawca określał jego stanowiska pracy jako „pracownik warsztatowy”, „mechanik”, „mechanik warsztatowy”. Pracę na tych stanowiskach odwołujący wykonywał do dnia rozwiązania stosunku pracy tj. do 15.07.1993 r.

Po ustaniu zatrudnienia zakład pracy wystawił świadectwo pracy z dnia 15.07.1993 r. stwierdzające, że L. S. był zatrudniony w (...) K. (następca prawny (...) K. (...) W.) w okresie od 11.07.1977 r. do 15.07.1993 r. na stanowiskach „kierowcy” oraz „mechanika warsztatowego”, ostatnio „mechanika warsztatowego”.

Od 16.07.1993 r. L. S. jest zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w W. jako ślusarz – spawacz.

W dniu 25.08.2014 r. L. S. złożył do organu rentowego wnioski o przyznanie emerytury, oświadczając, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Do wniosku dołączył dokumenty dotyczące dotychczasowego przebiegu zatrudnienia oraz posiadanych okresów składkowych i nieskładkowych w tym m.in.

- świadectwo pracy ze (...) w W. z dnia 9.08.1977 r. stwierdzające, że L. S. był zatrudniony w powyższym zakładzie od 6.05.1976 r. do 9.07.1977 r. jako kierowca samochodowy;

- świadectwo pracy z dnia 15.07.1993 r. stwierdzające, że L. S. był zatrudniony w okresie od 11.07.1977 r. do 15.07.1993 r. na pełen etat w (...) K. (następca prawny (...) K.(...) W.) i zajmował stanowiska „kierowcy” oraz „mechanika warsztatowego”, ostatnio „mechanika warsztatowego”;

- zaświadczenie z (...) Sp. z o.o. w W. stwierdzające, że L. S. jest zatrudniony w powyższym zakładzie od 16.07.1993 r. do nadal jako „ślusarz – spawacz” w pełnym wymiarze czasu.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że odwołujący legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w łącznym wymiarze 25 lat i żadnym okresem pracy w szczególnych warunkach lub charakterze.

Z uwagi na powyższe zaskarżoną decyzją z dnia 23.09.2014 r. organ rentowy odmówił L. S. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach ZUS, akt osobowych L. S. z okresu zatrudnienia w (...) K. w okresie 1977-1993 r. a także częściowo na podstawie zeznań świadków M. H., S. L., Z. Ł., J. W. oraz częściowo na podstawie zeznań odwołującego L. S..

Wartość dowodowa dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu nie była również kwestionowana przez strony.

Zeznania świadków Sąd ocenił jako częściowo wiarygodne

i uwzględnieniu podlegały jedynie te zeznania, które miały odzwierciedlenie w dokumentach z akt osobowych odwołującego. Sąd nie uznał za przekonujące zeznań świadków M. H., Z. Ł. oraz J. W., aby odwołujący wykonywał przez cały okres zatrudnienia w (...) K. jedynie prace kierowcy pojazdów ciężarowych powyżej 3,5 tony. Z akt osobowych odwołującego wynika, iż takie prace były przez niego wykonywane w niektórych okresach zatrudnienia, co zostało odzwierciedlone w angażach za okres od 11.07.1977 r. do 30.11.1985 r. Dokumenty z dalszego okresu zatrudnienia wskazują, że odwołujący pracował później już jako mechanik na warsztacie. Wykonywanie przez

odwołującego takiej pracy wynika również z zeznań świadka S. L.. Za nieprzekonujące i stojące w sprzeczności z dokumentami pracowniczymi, Sąd uznał zeznania odwołującego, aby wykonywał on pracę kierowcy pojazdów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w całym okresie zatrudnienia i miał wykonywać tę pracę będąc zatrudnionym także na stanowisku mechanika. Sąd nie neguje temu, że odwołujący mógł wykonywać również w tym okresie prace kierowcy, jednak akta osobowe wskazują na inny podstawowy zakres prac odwołującego, a zatem nie wynika z nich aby tego rodzaju praca kierowcy miała być wykonywana przez odwołującego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zeznania świadków oraz odwołującego były również w niektórych fragmentach między sobą sprzeczne tak jak np. świadek M. H. oraz odwołujący wskazywali, że L. S. jako kierowca zajmował się rozwożeniem pracowników, a świadek Z. Ł. podawał, że rozwoził materiały budowlane. Ponadto pomiędzy zeznaniami świadków S. L. a M. H. istniały rozbieżności co do wykonywania przez odwołującego pracy jako mechanik warsztatowy (świadek M. H. wykluczył taką możliwość, a świadek S. L. zasadniczo zeznawał o takiej właśnie pracy odwołującego). Świadek S. L. również wbrew dokumentacji z akt osobowych, podawał, że odwołujący przychodząc do pracy, pracował jako mechanik. Powyższe argumenty wskazują, że zeznaniom odwołującego oraz świadkom nie można przypisać waloru decydującego dla oceny czy L. S. faktycznie przez cały okres zatrudnienia w (...) w K. wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze.

W sprawie przedmiotem sporu było rozważanie, czy odwołującemu L. S. przysługuje prawo do emerytury, a w szczególności ustalenie, czy legitymuje się on wymaganym okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.Dz.U.2013,poz.1440) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 27 ustawy wymaga co najmniej 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego w przypadku mężczyzn.

Według art. 32 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3, przy czym za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2 art. 32).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 tego przepisu (pracownikom) przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Tym dotychczasowym przepisem jest wspomniane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43). Zgodnie z § 4 rozporządzenia pracownik wykonujący prace na stanowisku wymienionym w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, wynoszący 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Według § 2 wspomnianego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Stwierdza to zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W przedmiotowej sprawie Sąd zobligowany do rozstrzygnięcia wskazanego wyżej przedmiotu sporu przeprowadził postępowanie dowodowe, zgodnie z regułami procedury cywilnej. Nie ulega bowiem wątpliwości, że ograniczenia dowodowe z wspomnianego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku nie dotyczą postępowania przed sądem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, (...) 186/97, publ. OSNAP 1998/11/342; LEX nr 32696).

Bezspornym jest, że L. S. wiek 60 lat ukończył w dniu (...) r., nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym, który łącznie z okresem uzupełniającym pracy w gospodarstwie rolnym wynosi 25 lat. Natomiast organ rentowy nie uznał, aby odwołujący wykonywał jakąkolwiek pracę w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze. Odwołujący stał na stanowisku, że pracę w szczególnych warunkach wykonywał w okresie od 11.07.1977 r. do 15.07.1993 r. będąc zatrudnionym w (...) w K. – (...) w W. jako kierowca pojazdów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Decydujące znaczenie w tej kwestii ma stwierdzenie wykonywania obowiązków odpowiadających zakresowi prac wymienionych w wykazie A i B stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 1999 roku, III RN 25/99, publik. OSNP z 2000 r. nr 12, poz. 453; LEX nr 40224), które to rozporządzenie jest zgodne z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej będącej źródłem powszechnie obowiązującego prawa (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2005 roku, I UK 351/04, publ. LEX nr 171515).

Przeprowadzone przed Sądem postępowanie dowodowe nie pozwoliło przyjąć twierdzeń, aby odwołujący wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub charakterze przez cały okres zatrudnienia w powyższym zakładzie. Przeczą temu przede wszystkim dokumenty z akt osobowych odwołującego z których wynika, że jedynie w okresie od 11.07.1977 r. do 30.11.1985 r. wykonywał on pracę, którą można by zaliczyć jako pracę odpowiadającą pracom wymienionym w załączniku do cytowanego rozporządzenia w wykazie A, dziale VIII, pkt 2 – „prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych”. Za ten okres dokumenty z akt osobowych oraz zeznania świadków korespondowały ze sobą i pozwoliły ustalić, że odwołujący rzeczywiście zajmował się kierowaniem pojazdów samochodowych o ciężarach całkowitych przekraczających 3,5 tony. Brak było natomiast podstaw aby uznać, że odwołujący wykonywał tego rodzaju pracę także w późniejszym okresie zatrudnienia tj. od 1.12.1985 r. do 15.07.1993 r., gdyż okoliczność ta nie znalazła odzwierciedlenia w dokumentach. Osobowy materiał dowodowy nie może być w tym przypadku decydujący. Z akt osobowych jednoznacznie wynika, że odwołujący wykonywał wówczas prace mechanika, a nie kierowcy.

Nawet jeżeli odwołujący - mimo zmian w angażach - nadal wykonywał prace kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, to z powodu braku odzwierciedlenia tego w dokumentach nie można było przyjąć, aby były to prace wykonywane w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu. Sformułowanie „stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy” oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Akta osobowe oraz zeznania świadka S.

L. wskazują, że podstawowe obowiązki odwołującego w tym czasie związane były z naprawą maszyn i urządzeń rolniczych na stanowisku mechanika i nie zmieniły się one aż do ustania zatrudnienia w zakładzie. Orzecznictwo jednolicie przyjmuje, że przy ustalaniu okresów zatrudnienia, winny być uwzględniane dokumenty z przebiegu zatrudnienia - świadectwa pracy wystawione przez pracodawcę, umowy o pracę, angaże, legitymacje ubezpieczeniowe i inne dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia. Dopiero gdy dokumentacja pracownicza jest niepełna lub zawiera pewne rozbieżności dopuszczalne jest posiłkowanie się zeznaniami świadków, ale jako dowodem uzupełniającym, potwierdzającym przebieg zatrudnienia. Nie jest natomiast dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, w sytuacji gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 17.01.2012 r., III AUa 1482/11, Lex nr 1110006). Prawo do wcześniejszej emerytury stanowi odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na jego uprawdopodobnieniu, lecz musi zostać udowodnione, a temu służą przede wszystkim dokumenty. Dlatego, w tej kategorii spraw podkreśla się, że same zeznania świadków, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych z reguły byłyby niewystarczające do przyjęcia pracy w szczególnych warunkach (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 3.04.2013 r., III AUa 1267/12, Lex nr 1312036, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 22.05.2013 r., III AUa 952/12, Lex nr 1327500).

Sąd nie podziela przy tym twierdzeń odwołującego, że o wykonywaniu przez niego pracy w szczególnych warunkach świadczą zapisy z kart wynagrodzeń. Z ich treści wynika wprawdzie, że odwołujący otrzymywał w trakcie zatrudnienia m.in. dodatek szkodliwy niemniej jego otrzymywanie nie dowodzi jeszcze pracy w szczególnych warunkach, tak samo jak jego brak nie oznacza, że pracownik nie pracował w warunkach szczególnych. Praca w szczególnych warunkach jest bowiem pojęciem szerszym aniżeli praca w warunkach szkodliwych. Oprócz bowiem negatywnego oddziaływania na organizm ludzki, praca w szczególnych warunkach musi być wymieniona w wykazie A stanowiącym załącznik do powoływanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Sama uciążliwość prac wykonywanych przez wnioskodawcę, nie jest wystarczająca dla uznania, że była to praca w szczególnych warunkach, uprawniająca do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Także przebywanie w szkodliwym dla zdrowia środowisku pracy nie jest wystarczające dla zaliczenia okresu pracy do stażu zatrudnienia wymaganego do nabycia emerytury w niższym wieku emerytalnym (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 27.03.2014 r., III AUa 1405/13, Lex nr 1451756, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 10.07.2013 r., III AUa 488/13, Lex nr 1335724).

Reasumując Sąd uznał, że jedynie w okresie zatrudnienia od 11.07.1977 r. do 30.11.1985 r. można by uznać prace L. S. za wykonywaną w szczególnych warunkach zgodnie z rozporządzeniem z dnia 7.02.1983 r., jednakże jej okres wynoszący 8 lat, 4 miesiące i 21 dni byłby niewystarczający do przyznania odwołującemu wnioskowanego świadczenia emerytalnego.

Pozostałe prace wykonywane przez odwołującego w innych zakładach pracy przed 1.01.1999 r. również nie dały podstaw do stwierdzenia, że nabył uprawnienia do otrzymania emerytury w niższym wieku emerytalnym, gdyż brak jest dowodów pozwalających przyjąć, że wykonywał on pracę w szczególnych warunkach lub charakterze, w szczególności, że odwołujący sam podawał, że jedynie będąc zatrudnionym w (...) K. miał wykonywać pracę w warunkach szczególnych.

Podsumowując Sąd uznał, iż odwołujący nie spełnił warunku wykonywania przez okres co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub charakterze, a decyzja organu rentowego jest prawidłowa.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

SSO Maria Dorywalska